

แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ*
GUIDELINE FOR SOCIAL WELFARE ARRANGEMENT
OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANISATIONS
TO SUPPORT THE AGING SOCIETY

สิทธิพันธ์ พูนเอียด

Sittipan Poon-eiad

ศลธร คงหวาน

Sonthon Khongwan

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Suratthani Rajabhat University, Thailand

E-mail: bible_sittipan@hotmail.com

บทคัดย่อ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของประชากร ทำให้จำนวนผู้สูงอายุมีการเพิ่มขึ้นทุกปี การเตรียมความพร้อมในการรองรับสังคมผู้สูงอายุจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมความพร้อมการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุถือเป็นส่วนสำคัญที่ทุกองค์กรจะต้องตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานในการจัดสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุซึ่งดำเนินการโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทราบปัญหาและเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการตอบสนองต่อการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสังคมผู้สูงอายุในท้องถิ่น การดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางกายและจิตใจของผู้สูงอายุเป็นสำคัญ อนึ่งสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการและด้านสาธารณสุขเป็นรูปแบบที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้ผู้สูงอายุมากที่สุด อย่างไรก็ตามปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณ การขาดฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่เชื่อมโยงกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาด้านระเบียบในการดำเนินงานและปัญหาขาดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุยังคงเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคมดังกล่าว ดังนั้นแนวทางสำหรับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

* Received 2 July 2020; Revised 27 April 2021; Accepted 30 April 2021

ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการงบประมาณแยกไว้เป็นการเฉพาะสำหรับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ และการกำหนดแนวทางความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ จะทำให้การดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, สวัสดิการสังคม, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

Thailand is currently becoming the complete aging society resulting from the change in population structure. As a result, the number of elderly is increasing every year. Preparation to support aging society is thus important, especially preparation in social welfare arrangement for elderly which is so crucial that all organisations have to be aware of the importance of such preparation. This paper aims to study social welfare arrangement related to the elderly operated by local administrative organizations. This is to acknowledge the problems and suggest appropriate guidelines to respond to preparation to deal with aging society in community. Most social welfare arrangement for elderly by local administrative organisations focuses an attention on elderly's quality of life improvement in terms of physical and mental aspects. In this way, social welfare of recreation and public health are the benefits which local administrative organizations provide to the elderly most. However, problems of lack of budget, lack of elderly database connected to local administrative organisations, problematic operational regulations, and lack of integration of organisations related to elderly are still the obstacles to implement such social welfare arrangement. For this reason, guideline for social welfare arrangement for elderly of local administrative organisations should have guideline setting in budget management separately for social welfare arrangement for elderly, elderly database creation that local administrative organisations can access, and setting in guideline for cooperation between public and private sectors for operation associating with the elderly. Then, social welfare arrangement for elderly by local administrative organisations can assist and improve elderly's quality of life more effectively.

Keywords: Elderly, Social Welfare, Local Administrative Organizations

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรครั้งสำคัญ คือ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จากข้อมูลสถิติสถานการณ์ประชากรในประเทศไทย ประชากรสูงอายุมีอัตราเพิ่มขึ้นต่อเนื่องอย่างชัดเจน (สุนี ไชยรส และลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์, 2557) โดยในปี พ.ศ. 2564 คาดว่าประเทศไทยจะเข้าสู่ “สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์” เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และในปี พ.ศ. 2574 ประเทศไทยจะเข้าสู่ “สังคมสูงอายุระดับสุดยอด” เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด (ปราโมทย์ ประสาทกุล, 2560) สิ่งตามมาจากสถานการณ์ดังกล่าวคือ บทบาทและความสำคัญของผู้สูงอายุในสังคมมักถูกจำกัดให้ลดลง ถูกผลักออกจากระบบการทำงาน ลูกหลานไปทำงานต่างพื้นที่ทำให้ผู้สูงอายุอยู่เพียงลำพัง ส่งผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ แม้รัฐจะมีนโยบายในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีงานทำหรือกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต โดยจัดเตรียมระบบการดูแลในบ้าน สถานพักฟื้นและโรงพยาบาล ที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว รวมทั้งพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2558) อย่างไรก็ตาม แม้รัฐจะมีการเตรียมความพร้อมดังกล่าวมานี้ แต่ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากรัฐมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรในการดูแลงานด้านผู้สูงอายุ การผลักดันให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุดำเนินการขับเคลื่อนงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งที่สมควรศึกษาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการด้านงานสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในท้องถิ่น ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้ผู้เขียนจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานในการจัดสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวข้องผู้สูงอายุซึ่งดำเนินการโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทราบปัญหาและเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการตอบสนองต่อการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสังคมผู้สูงอายุในท้องถิ่น นอกจากนี้ ผู้เขียนได้นำเสนอแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งเห็นว่ามีประโยชน์แก่ผู้สูงอายุเพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อื่น ๆ ใช้เป็นแนวทางสำหรับการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุต่อไปในอนาคต โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

แนวทางในการดำเนินกิจกรรมหรือการจัดบริการสาธารณะของผู้สูงอายุเป็นผลมาจากนโยบายและสวัสดิการที่รัฐในฐานะของฝ่ายปกครองจัดให้มีขึ้น โดย “นโยบาย” (Policy) จะเป็นหลักและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการ อย่างไรก็ตามการดำเนินนโยบายของรัฐก็

ต้องเป็นไปในลักษณะ “นโยบายสาธารณะ” (Public Policy) คือ นโยบายที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ช่วยแก้ไขปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาลที่มุ่งเน้นสร้างผลประโยชน์ให้กับประชาชนเป็นหลัก เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและพัฒนาชีวิตประชาชนให้ดียิ่งขึ้น (อิงฟ้า สิงห์น้อย และรัฐชาติ ทัศนัย, 2561) ทั้งนี้ “สวัสดิการสังคม” หมายถึงกิจกรรมเต็มรูปแบบที่ได้รับการออกแบบมาจากองค์กรสาธารณะและอาสาสมัครที่หาทางป้องกัน บรรเทา หรือช่วยเหลือในการแก้ปัญหาทางสังคมที่ผ่านการเลือกมาแล้ว สำหรับบางกรณีที่มีมองสวัสดิการสังคมอย่างกว้าง ๆ จากแนวคิดที่ว่า สังคมได้รวบรวมทรัพยากรเพื่อสวัสดิการทั่วไปของทุกคนและจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ เช่น ห้องสมุด สวนสาธารณะ และโรงพยาบาล ส่วนอื่น ๆ ประกอบไปด้วยการสนับสนุนทางสังคมจนถึงการให้ความร่วมมือ (Ambrosino, R. et al., 2015) อย่างไรก็ตามมีการอภิปรายอย่างยาวนานเกี่ยวกับนิยามของคำว่า “นโยบายสวัสดิการสังคม” ซึ่งปัจจุบันก็เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป โดยประการแรกนโยบายสวัสดิการสังคมเกี่ยวข้องกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคล บางครั้งได้กระทำผ่านกลุ่มหรือชุมชนให้ทำเช่นนั้น ประการที่สอง นโยบายสวัสดิการสังคมสามารถทำโดยองค์กรภาครัฐหรือเอกชนก็ได้ และนโยบายสวัสดิการสังคมก็ยังได้รับการสร้างขึ้นจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำในส่วนของผู้ตัดสินใจที่เกี่ยวกับนโยบายสวัสดิการสังคมนั้น และประการสุดท้าย นโยบายสวัสดิการสังคมเป็นผลลัพธ์ของกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเมือง (Sowers, K. M. et al., 2008) ปัจจุบันนโยบายที่สำคัญซึ่งรัฐจัดให้มีสำหรับผู้สูงอายุปรากฏตามการแถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติของคณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 ได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน 11 ด้าน โดยนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ คือนโยบายด้านที่ 3 การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ โดยกำหนดนโยบายในเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และการจัดสวัสดิการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2558)

จากนโยบายด้านผู้สูงอายุที่กล่าวมาข้างต้นนำไปสู่การดำเนินงานการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งการดำเนินงานจากราชการบริหารส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เหตุผลประการสำคัญที่ต้องมีการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเนื่องจากในทางกายภาพของผู้สูงอายุเมื่อมีอายุมากขึ้นจะมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากความชรา การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้หากไม่มีวิธีป้องกันและการจัดการภาวะสุขภาพที่เหมาะสมจะส่งผลต่อการเกิดภาวะสุขภาพที่เจ็บป่วยของผู้สูงอายุได้ (พิมพ์พร ทองเมือง และ ยุทธนา สุดเจริญ, 2560) นอกจากนี้การปรับตัวของผู้สูงอายุกับสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกันโดยทฤษฎีด้านสังคมวิทยาซึ่งเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงบทบาท สัมพันธภาพ และการปรับตัวในสังคมของผู้สูงอายุ รวมถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุต้องมีสถานภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

รวมทั้งพยายามที่จะช่วยแนะนำให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (วิหมา ธรรมเจริญ, 2555) โดยทฤษฎีทางสังคมวิทยา เช่น ทฤษฎีกิจกรรม (Activity Theory) ที่อธิบายว่าบุคคลเมื่อมีอายุมากขึ้นสถานภาพและบทบาททางสังคมจะลดลง แต่ก็ยังมีความต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อความสุขและการมีชีวิตที่ดีเช่นเดียวกับวัยผู้ใหญ่และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเองสนใจได้ เนื่องจากยังคงรักษารูปแบบและสถานภาพทางสังคมไว้ได้ระดับหนึ่ง ทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกร่วมมีส่วนร่วมในสังคม มีคุณค่าและมีชีวิตที่ประสบความสำเร็จ หรือทฤษฎีความต่อเนื่อง (Continuity Theory) ที่อธิบายว่าผู้สูงอายุจะมีความสุขได้ก็ต่อเมื่อได้กระทำกิจกรรมหรือปฏิบัติตัวเช่นเคยกระทำมาแต่เก่าก่อน อีกทั้งจะต้องปรับตัวให้มีพฤติกรรมเข้ากับการเปลี่ยนแปลงมากมายหลายอย่างในสังคม (ธนยศ สุมาลย์โรจน์ และ อานานมุฮิบบะตุตติน นอจิ สุขไสว, 2558) จากข้อมูลที่กำลังกล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าผู้สูงอายุถือเป็นบุคคลที่อยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในมิติที่เกี่ยวกับความถดถอยหรือเสื่อมลงของร่างกายซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อผู้สูงอายุหลายประการ การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงหลักการเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญ เช่น สวัสดิการสังคมด้านสาธารณสุขถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุเนื่องจากผู้สูงอายุมีความเปลี่ยนแปลงที่ร่างกายที่อาจป่วยเจ็บได้ง่าย หรือสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการก็จะมีส่วนช่วยให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เป็นต้น ซึ่งสวัสดิการสังคมที่กำลังกล่าวมานี้จะสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่กำลังกล่าวมาในตอนต้น

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับงานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

รัฐในฐานะฝ่ายปกครองมีหน้าที่ในการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งนี้ “ฝ่ายปกครอง” ในที่นี้มุ่งหมายถึงฝ่ายปกครองของรัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับภารกิจสาธารณะ ทั้งนี้ ความหมายของฝ่ายปกครองในแง่ของการจัดองค์การหรือพิจารณาให้ฝ่ายปกครองจากลักษณะในทางรูปแบบแล้ว ฝ่ายปกครองก็คือ บรรดาหน่วยงาน องค์การ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่ง ซึ่งหมายถึง ราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2554) ทั้งนี้ ภารกิจของฝ่ายปกครองมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองตอบประโยชน์สาธารณะประการหนึ่งคือ การดำเนินการกิจของฝ่ายปกครองในลักษณะที่เป็น “บริการสาธารณะ” (Service Public) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ฝ่ายปกครองมีหน้าที่ต้องจัดทำขึ้นเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนโดยรวมหรือเพื่อเป็นการให้บริการแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการพื้นฐานทางด้านสังคมหรือทางด้าน (เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, 2563) รัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายปกครองต้องพิจารณาการจัดทำบริการสาธารณะว่ามีการกิจใดสามารถดำเนินการได้เอง ภารกิจใดควรมอบให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ (อำนวย บุญรัตน์ไมตรี, 2558)

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ถือเป็นฝ่ายปกครองที่มีความเป็นอิสระปราศจากการแทรกจากรัฐบาลกลาง สามารถปกครองตนเองได้ มีอิสระทั้งทางการบริหาร การพัฒนา การเมือง และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ แนวคิดดังกล่าวเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดชะตาชีวิตของท้องถิ่นตนเอง (ฐาภกร จิตตานุรักษ์, 2559) อีกทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะไว้หลายด้าน อาทิเช่น ด้านการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จึงอาจกล่าวได้ว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นองค์กรที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งนี้ ภารกิจที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนจากราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาคเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว 5) ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยงานภารกิจที่กล่าวมานี้ถือเป็นกรอบในการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

บริการสาธารณะด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตประกอบด้วย การส่งเสริมอาชีพ งานสวัสดิการสังคม นันทนาการ การศึกษา และการสาธารณสุข ถือเป็นบทบาทที่สำคัญขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองคนในท้องถิ่น ทั้งนี้ งานส่งเสริมคุณภาพชีวิตในรูปแบบสวัสดิการสังคม ดำเนินงานด้วยการสังคมสงเคราะห์พัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส โดยสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้ผู้สูงอายุมีความหลากหลายดังนี้

สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านการศึกษาที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินโครงการให้กับผู้สูงอายุอาจจะอยู่ในรูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุโดยลักษณะการจัดหลักสูตรคือ ให้ความรู้ทั่วไปที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ เช่น สิทธิสำหรับผู้สูงอายุ การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ความรู้ด้านโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุ ความรู้ด้านเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศสำหรับผู้สูงอายุ คุณธรรมและจริยธรรม (พระครูวิริยธรรมโชติ และคณะ, 2562) อย่างไรก็ตามองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งเห็นว่าสวัสดิการด้านการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุมีความยุ่งยากในการดำเนินการหลายขั้นตอน ดังนั้นรูปแบบการสวัสดิการด้านการศึกษาจึงเป็นการให้ความรู้ด้านการฝึกอาชีพแก่ผู้สูงอายุ โดยการบูรณาการ

ความรู้เข้ากับกิจกรรมที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินโครงการขึ้น เน้นเรื่องอัตลักษณ์ของท้องถิ่น (ทงศักดิ์ ทวีทอง, 2563)

สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุมีผลต่อการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น งานด้านนันทนาการ หรืองานที่ผู้สูงอายุจำเป็นต้องมีส่วนร่วม ดังนั้นหากผู้สูงอายุป่วยเจ็บแล้วย่อมกระทบต่องานด้านอื่น ๆ ด้วย (ธีระกิจ หวังมุทิตากุล, 2563) ทั้งนี้ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารสาธารณสุขต่างก็รับรู้ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เป็นอย่างดี โดยเฉพาะผู้บริหารสาธารณสุขได้ดำเนินการแก้ปัญหาามาตลอด และเห็นว่าปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในพื้นที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้สูงอายุและครอบครัว รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานเป็นอย่างมาก โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น (ระเบียบ เทียมมณี และคณะ, 2554) ทั้งนี้การตรวจสุขภาพเบื้องต้นกระทำโดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และมีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่ป่วยเพื่อเป็นข้อมูลให้กับท้องถิ่นและโรงพยาบาลในเขตพื้นที่ นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสุขภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพร่วมกับหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ซึ่งจะดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยติดเตียง (อนุวัตร รจิตานนท์, 2563)

สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ เป็นการสงเคราะห์ที่อยู่อาศัยและการดูแล เป็นบริการในสถานสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุที่ครอบคลุมความจำเป็นด้านปัจจัย 4 รวมทั้งบริการด้านการรักษา พยาบาล กายภาพบำบัด ศาสนกิจงานอดิเรก นันทนาการ กิจกรรมส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม ปัจจุบันมีสถานสงเคราะห์ของรัฐ 21 แห่ง (สุดารัตน์ สดสมบุรณ์, 2557) อย่างไรก็ตามองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งดำเนินการสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยให้ผู้สูงอายุในรูปแบบซ่อมแซมที่อยู่อาศัย รวมทั้งซ่อมแซมห้องน้ำที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งจะมีกองทุนสำหรับการดำเนินการดังกล่าว โดยเป็นความร่วมมือกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) (อนุวัตร รจิตานนท์, 2563)

สวัสดิการด้านนันทนาการ สวัสดิการด้านนันทนาการเป็นสวัสดิการที่ทุกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดโครงการขึ้นให้แก่ผู้สูงอายุ โดยรูปแบบของสวัสดิการด้านนันทนาการเน้นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสุขภาพและกิจกรรมนันทนาการเป็นหลัก โดยเน้นหลักเสรีภาพของผู้สูงอายุในการมีส่วนร่วมเป็นหลัก ดังนั้น จึงควรนำแนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุไปประยุกต์ใช้กับการทำโครงการที่เกี่ยวข้องเพื่อสนองความต้องการให้กับผู้สูงอายุทั้งในด้านการเรียนรู้ด้านสุขภาพ ด้านนันทนาการ ด้านอาชีพหลังเกษียณ

(กฤษณ์ ฐรีพงศ์ และคณะ, 2558) โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นถือเป็นช่วยเหลือผู้สูงอายุในด้านจิตใจให้ผู้สูงอายุมีความสุขในการใช้ชีวิต

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่ดำเนินการโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพบปัญหาบางประการดังต่อไปนี้

ปัญหาด้านงบประมาณในการขับเคลื่อนงานด้านสวัสดิการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นผลมาจากขาดงบประมาณในการดำเนินงาน เนื่องจากงบประมาณเกี่ยวกับผู้สูงอายุมักจะรวมอยู่ในงบประมาณที่จัดสรรไว้สำหรับเด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ เมื่องบประมาณมีจำกัดจึงมีผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีความหลากหลายของรูปแบบในการดำเนินการ

ปัญหาด้านกฎระเบียบหรือกฎหมาย การขับเคลื่อนงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุมีอุปสรรคสำคัญในเรื่องของระเบียบในการดำเนินงานที่ยังมีข้อจำกัดในการบังคับใช้ระเบียบต่าง ๆ เช่น กรณีของระเบียบว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดงานและระเบียบว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องใช้ทั้งสองระเบียบนี้เมื่อมีการจัดกิจกรรมนั้นหนทางการผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตามกฎหมายกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้งบเบิกจ่ายในการจัดกิจกรรมได้เพียงแค่ระเบียบเดียว แต่ลักษณะของงานกิจกรรมหลายครั้งจะต้องทำควบคู่กันไป ทั้งการจัดงานและจัดอบรมเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อผู้สูงอายุ จึงเป็นข้อจำกัดด้านกฎหมายในการดำเนินงาน

ปัญหาด้านผู้สูงอายุ การเข้าร่วมกิจกรรมนั้นหนทางการที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้กับผู้สูงอายุพบว่าผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับสัดส่วนผู้สูงอายุในพื้นที่ เนื่องจากปัจจัยในการเดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรม ลูกหลานไม่มีเวลาไม่มีความสะดวกในการมารับมาส่ง หรือผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง หรือผู้สูงอายุติดเตียงจึงเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคในการที่จะให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้อุปสรรคประการหนึ่งมาจากตัวผู้สูงอายุที่ยังมีความสามารถในการใช้ชีวิตได้ตามปกติแต่มีกิจกรรมที่จะต้องทำที่บ้านอย่างเช่นค้าขายอยู่ที่บ้าน ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ กลุ่มผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจึงเป็นกลุ่มเดิม ๆ ที่เคยเข้าร่วมงาน

ปัญหาด้านฐานข้อมูลผู้สูงอายุ ปัญหาเกี่ยวกับการขาดฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่มีความเชื่อมโยงกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีข้อมูลที่แน่นอนเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ซึ่งหากมีระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่ชัดเจนว่าแต่ละพื้นที่มีผู้สูงอายุกี่คน แบ่งตามช่วงอายุ แบ่งตามเรื่องสุขภาพ ซึ่งฐานข้อมูลจะช่วยให้สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุได้ง่าย ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีฐานข้อมูลดังกล่าวนี้

ปัญหาความทับซ้อนระหว่างหน่วยงาน การกิจซ้ำซ้อนระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ควรมีการแบ่งการดำเนินงานที่

ชัดเจนเช่น กำหนดว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเกี่ยวกับผู้สูงอายุในเรื่องใดบ้าง หน่วยงานราชการดำเนินการเรื่องใดบ้างเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันในการทำงานหรือความซ้ำซ้อนระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองจึงควรมีการกำหนดแนวทางดำเนินการให้ชัดเจน เช่น แนวคิดให้เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการส่งเสริมและป้องกันที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการฟื้นฟูเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เป็นต้น

กรณีศึกษางานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานีประสบปัญหาเกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ เช่นเดียวกับจังหวัดอื่น (คณะกรรมการยุทธศาสตร์การพัฒนาลำพูนสุราษฎร์ธานี, 2563) แต่พบว่าการดำเนินสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ผู้เขียนได้ทำการศึกษางานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นแนวทางที่น่าสนใจเพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางสำหรับการดำเนินงานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีตระหนักและให้ความสำคัญกับปัญหาเกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุในพื้นที่ จึงได้มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุไว้ ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ นโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุมักจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุ ทั้งสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิตใจของผู้สูงอายุ เพื่อต้องการให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้

ทั้งนี้ งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ดำเนินการเรียบร้อยแล้วและได้ผลตอบรับจากผู้สูงอายุเป็นอย่างดี เช่น การสร้างศูนย์สวัสดิการผู้สูงอายุ และ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ที่ให้ผู้สูงอายุในแต่ละแห่งได้เข้ามาใช้บริการไปเข้ากลับเย็น ทำเป็นห้องต่าง ๆ มีห้องออกกำลังกาย มีห้องคาราโอเกะสำหรับร้องเพลง เป็นห้องให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ในเรื่องการจัดการผู้สูงอายุ ซึ่งในอนาคตจะมีการจัดตั้งศูนย์ในลักษณะดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีทั้งหมด 19 อำเภอ โดยดำเนินการแบ่งเป็นเขต เขตละ 6 อำเภอต่อหนึ่งศูนย์ผู้สูงอายุ แยกอำเภอเกาะสมุยกับอำเภอเกาะพะงันออกไปเพื่อเป็นศูนย์รวมในการจัดกิจกรรมปีละครั้ง อนึ่ง ในการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนเกี่ยวกับที่ดินในการจัดสร้างศูนย์ผู้สูงอายุ เช่น กรณีศูนย์บริการผู้สูงอายุ อำเภอเกาะสมุย ได้รับบริจาคที่ดินจำนวน 1 ไร่จากชาวบ้านในพื้นที่ในการก่อสร้างศูนย์ดังกล่าว นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ยังมีแนวคิดที่อยากจะให้ทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) รับเงินอุดหนุนจากทางองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด แล้วนำบริหารจัดการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุก็จะ

ทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลทั่วถึงและสะดวกมากยิ่งขึ้นเพราะโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลก็มักจะอยู่ในพื้นที่ของผู้สูงอายุอีกทั้งงานจะได้ไม่ซ้ำซ้อนกัน (ทนงศักดิ์ ทวีทอง, 2563) นอกจากนี้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สูงอายุเสนอมายังผู้บริหารโดยดำเนินการเสนอผ่าน “สภาผู้สูงอายุ” ซึ่งเป็นตัวแทนจากชมรมผู้สูงอายุต่าง ๆ จำนวน 21 ชมรมในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เมื่อกิจกรรมมาจากความต้องการของผู้สูงอายุทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมเกิดประโยชน์และผู้สูงอายุมีความสุข เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมจากผู้สูงอายุอย่างแท้จริง

แนวทางเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่กล่าวมาข้างต้นถือว่าประสบความสำเร็จในการดำเนินงานเป็นอย่างดี เหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือความร่วมมือของภาคเอกชนที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุและผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นลงพื้นที่ขอความร่วมมือจากภาคเอกชนในการดำเนินโดยผู้บริหารเห็นว่าการดำเนินงานผู้สูงอายุบางอย่างให้ประสบความสำเร็จได้นั้นท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการเองได้โดยลำพังแต่ต้องได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วนด้วยกัน การลงพื้นที่เพื่อพูดคุยกับภาคเอกชนจะช่วยให้การดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุประสบผลสำเร็จมากขึ้น ส่วนกิจกรรมนันทนาการที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้ผู้สูงอายุก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีและมีสัดส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมสูง อันเนื่องมาจากกิจกรรมนันทนาการที่จัดขึ้นมาจากความต้องการของผู้สูงอายุที่เสนอความเห็นผ่านสภาผู้สูงอายุ กิจกรรมนันทนาการที่จัดขึ้นผู้สูงอายุจึงมีความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้โครงการดำเนินการประสบผลสำเร็จด้วยดีไม่มีการทิ้งโครงการระหว่างดำเนินงาน

สรุป

จากการศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ทำให้ทราบว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุในท้องถิ่นเป็นอย่างดี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุในท้องถิ่น มีการกำหนดเป็นนโยบายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับผู้สูงอายุไว้ นอกจากนี้จะเป็นการกำหนดทิศทางในการช่วยเหลือผู้สูงอายุแล้ว จะทำให้ผู้สูงอายุได้ทราบและเป็นหลักประกันว่าผู้บริหารส่วนท้องถิ่นได้นำเสนอนโยบายที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผู้สูงอายุหรือไม่ นอกจากนี้การดำเนินนโยบายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับผู้สูงอายุจะทำให้ท้องถิ่นเองมีการพัฒนานโยบายที่มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต ทั้งนี้การดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ทราบว่าท้องถิ่นมีศักยภาพในการดำเนินสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตามงานสวัสดิการบางอย่างต้องได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วนอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการ

ดำเนินงานได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ การดำเนินงานสวัสดิการสังคมที่ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน และประสบความสำเร็จได้นั้นก็ด้วยผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ลงพื้นที่และขอความร่วมมือจากภาคเอกชนสนับสนุนการทำงาน ข้อเสนอแนะ จากการศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมเกี่ยวกับผู้สูงอายุโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เขียนขอเสนอแนวทางในการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องถิ่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางดำเนินการ ดังนี้ 1) ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณยังคงเป็นประเด็นสำคัญ ในการขับเคลื่อนงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากงบประมาณด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงอายุจะรวมอยู่ในงบประมาณพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส ดังนั้นหากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดงบประมาณเกี่ยวกับผู้สูงอายุแยกต่างหากจากงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลประเภทอื่น ๆ เพื่อให้การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2) ฐานข้อมูลบุคคลเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคดิจิทัล ดังนั้นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่มีความเชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุอันจะนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ ต่อไป อย่างไรก็ตามผู้เขียนเห็นว่า อสม. เป็นกลุ่มบุคคลในพื้นที่ที่มีใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ รู้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุเป็นอย่างดี ดังนั้นหากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นใช้ประโยชน์จากเครือข่าย อสม. ในการเก็บข้อมูลผู้สูงอายุก็จะเป็นประโยชน์สำหรับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยิ่ง ซึ่งแนวทางนี้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ดำเนินการทำอยู่และประสบผลสำเร็จ 3) การดำเนินสวัสดิการบางอย่างสำหรับผู้สูงอายุหากขาดความร่วมมือกับภาคเอกชนก็ไม่สามารถบรรลุผลได้ ดังนั้นการสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้นหรือแม้แต่วิธีการร่วมมือกันระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองจะทำให้เกิดประโยชน์แก่สังคมผู้สูงอายุอย่างยิ่งย่น ทั้งนี้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีบางแห่ง ผู้บริหารได้ขอความร่วมมือจากภาคเอกชนเข้าร่วมโครงการบัตรสวัสดิการผู้สูงอายุ ซึ่งบัตรดังกล่าวจะให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้สูงอายุที่ถือบัตร เมื่อไปซื้อสินค้าหรือยาจากร้านค้า ก็จะได้รับส่วนลดจากร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการ หรือการสร้างศูนย์ผู้สูงอายุก็ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนในการบริจาคที่ดินเพื่อก่อสร้างศูนย์ดังกล่าว การให้ความร่วมมือจากภาคเอกชนทำให้การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุสามารถบรรลุผลได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2558). นโยบายรัฐบาลด้านผู้สูงอายุ. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <https://bit.ly/3pZII7A>

- กฤษณ์ ภูรีพงศ์ และคณะ. (2558). แนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการของผู้สูงอายุในภาคเหนือตอนล่าง. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 1(2), 1-17.
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2563). แผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานีระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579). เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2563 จาก <https://bit.ly/3s70PcD>
- ฐาณูร จิตตานุรักษ์. (2559). การกำกับดูแลและความเป็นอิสระองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2563 จาก <https://bit.ly/339LT2o>
- ทองคำดี ทวีทอง. (5 กุมภาพันธ์ 2563). นโยบายและสวัสดิการสังคมเกี่ยวกับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (สิทธิพันธ์ พูนเอียด และ ศลทร คงหวาน, ผู้สัมภาษณ์)
- ธนยศ สุมาลัยโรจน์ และฮานานมูฮิบบะตุตดิน นอจิ สุขไสว. (2558). ผู้สูงอายุในโลกแห่งการทำงาน: มุมมองเชิงทฤษฎีทางกายจิตสังคม. วารสารปัญญาวิวัฒน์, 7(1), 242-254.
- ธีระกิจ หวังมุทิตากุ. (6 กุมภาพันธ์ 2563). นโยบายและสวัสดิการสังคมเกี่ยวกับผู้สูงอายุของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. (สิทธิพันธ์ พูนเอียด และศลทร คงหวาน, ผู้สัมภาษณ์)
- ปราโมทย์ ประสาทกุล. (2560). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2559. นครปฐม: พรินเตอร์.
- พระครูวิรัตติธรรมโชติ และคณะ. (2562). โรงเรียนผู้สูงอายุ: การจัดการระบบสุขภาพและสวัสดิการผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุในภาคใต้. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 6(3), 1339-1362.
- พิมพ์พร ทองเมือง และยุทธนา สุดเจริญ. (2560). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ. ในรายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ระเปียบ เทียมมณี และคณะ. (2554). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการมารับการรักษาต่อเนื่องในผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง. ราชวิทยาลัยพยาบาลสาร, 17(3), 520-532.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2554). กฎหมายปกครอง ภาคทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติราษฎร์.
- วิธมา ธรรมเจริญ. (2555). อิทธิพลของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุ. ใน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสถิติประยุกต์ (สถิติประยุกต์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุदारัตน์ สุดสมบูรณ์. (2557). สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 7(1), 73-82.

- สุนี ไชยรส และลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์. (2557). ปฏิรูปกฎหมายสิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ:ร่าง พ.ร.บ. ค้ำครอง ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย.
- อนุวัตร วจิตานนท์. (11 กุมภาพันธ์ 2563). นโยบายและสวัสดิการสังคมเกี่ยวกับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (สิทธิพันธ์ พูนเอียด และศลทร คงหวาน, ผู้สัมภาษณ์)
- อานวย บุญรัตน์ไมตรี. (2558). แนวคิดการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐและองค์กรปกครองท้องถิ่น. วารสารการเมืองการปกครอง, 6(1), 25-37.
- อิงฟ้า สิงห์น้อย และรัฐชาติ ทศนัย. (2561). นโยบายสาธารณะ:การบริหารและการจัดการภาครัฐ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 6(ฉบับพิเศษ), 610-623.
- เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล. (2563). การกิจและการดำเนินภารกิจของฝ่ายปกครอง. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <https://bit.ly/379iG9k>
- Ambrosino, R. et al. (2015). Social Work and Social Welfare An Introduction. Massachusetts: Cengage Learning.
- Sowers, K. M. et al. (2008). Comprehensive Handbook of Social Work and Social Welfare. New Jersey: Wiley.